ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 18. decembra 2007 *

Vo veci C-314/06,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Cour de cassation (Francúzsko) z 11. júla 2006 a doručený Súdnemu dvoru 20. júla 2006, ktorý súvisí s konaním:

Société Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR)

proti

Administration des douanes et droits indirects

Direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières (DNRED),

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans (spravodajca), sudcovia L. Bay Larsen, K. Schiemann, P. Kūris a C. Toader,

* Jazyk konania: francúzština.

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: M.-A. Gaudissart, vedúci sekcie,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 21. júna 2007,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— société Pipeline Méditerranée a Rhône (SPMR), v zastúpení: H. Hazan, avocat,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a J.-Ch. Gracia, splnomocnení zástupcovia,

— talianska vláda, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci G. Albenzio, avvocato dello Stato,

— poľská vláda, v zastúpení: E. Ośniecka-Tamecka, splnomocnená zástupkyňa,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: J.-P. Keppenne a W. Mölls, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 18. júla 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 14 ods. 1 smernice Rady 92/12/EHS z 25. februára 1992 o všeobecnom systéme, držbe, preprave a kontrole tovarov podliehajúcich spotrebným daniam (Ú. v. ES L 76, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 179), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 94/74/ES z 22. decembra 1994 (Ú. v. ES L 365 s. 46; Mim. vyd. 09/001, s. 264, ďalej len „smernica 92/12“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR) (ďalej len „SPMR“) a Administration des douanes et droits indirects (Správa ciel a nepriamych daní) (ďalej len „colná správa“), ako aj Direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières (DNRED) (Štátne riaditeľstvo pre colné informácie a colné vyšetrovanie), ktorého predmetom je požiadavka colnej správy, aby SPMR zaplatila spotrebné dane z uhľovodíkov uniknutých z ropovodu, v ktorom boli prepravované v režime pozastavenia spotrebnej dane, v dôsledku presakovania a následného prasknutia tohto ropovodu.

Právny rámec

Právo Spoločenstva

3 Podľa prvého odôvodnenia smernice 92/12 „si vytvorenie a činnosť vnútorného trhu vyžaduje voľný pohyb tovaru vrátane tovaru, ktorý podlieha spotrebným daniam“. Štvrté odôvodnenie tejto smernice ďalej uvádza, že „k tomu, aby sa zabezpečilo vytvo-

renie a fungovanie vnútorného trhu, zdanenie by malo byť identické [by k vzniku povinnosti zaplatiť spotrebnú daň malo dôjsť rovnako — *neoficiálny preklad*] vo všetkých členských štátoch“.

4 Tak ako spresňuje jej článok 1 ods. 1, smernica 92/12 „stanovuje systém pre výrobky podliehajúce spotrebnej dani a iným nepriamym daniam, ktoré sa vyberajú priamo alebo nepriamo na spotrebu takýchto výrobkov s výnimkou dane z pridanej hodnoty a daní, stanovených spoločenstvom“.

5 Článok 3 ods. 1 tejto smernice stanovuje:

„Táto smernica má platiť na úrovni spoločenstva na nasledovné výrobky, ako je definované v príslušných smerniciach:

— minerálne oleje,

…“

6 Článok 4 tejto smernice uvádza, že na účely tejto smernice treba nasledujúce pojmy vykladať takto:

„a) *oprávnený vlastník skladu* [prevádzkovateľ daňového skladu — *neoficiálny preklad*]: fyzická alebo právnická osoba oprávnená na základe [na základe povolenia — *neoficiálny preklad*] kompetentných úradov členského štátu [v rámci svojej obchodnej činnosti v daňovom sklade — *neoficiálny preklad*] vyrábať, spracovávať, skladovať, dostávať a odosielať výrobky, podliehajúce spotrebnej dani v rámci jeho obchodu [podliehajúce spotrebným daniam v režime pozastavenia dane — *neoficiálny preklad*];

b) *daňový sklad*: miesto, kde sa tovar podliehajúci spotrebnej dani vyrába, spracúva, skladuje, prijíma alebo odosiela za zmluvných podmienok o pozastavení dane oprávneným vlastníkom skladu v rámci jeho obchodu, podliehajúcich určitým podmienkam, ktoré stanovili kompetentné orgány členského štátu, kde platí skladová daň; [miesto, kde prevádzkovateľ daňového skladu v rámci výkonu svojej obchodnej činnosti v režime pozastavenia spotrebnej dane vyrába, spracúva, skladuje, prijíma alebo odosiela tovar podliehajúci spotrebnej dani za určitých podmienok stanovených príslušnými orgánmi členského štátu, v ktorom sa tento daňový sklad nachádza — *neoficiálny preklad*];

c) *systém o pozastavení* [režim pozastavenia dane — *neoficiálny preklad*]: daňová úprava aplikovaná na výrobu, spracovanie, skladovanie a pohyb výrobkov, platba spotrebnej dane sa pozastavuje [daňový režim uplatňujúci sa na výrobu, spracovanie, skladovanie a pohyb výrobkov, v rámci ktorého dochádza k pozastaveniu povinnosti zaplatiť spotrebnú daň — *neoficiálny preklad*];

…“

7 Článok 5 smernice 92/12 stanovuje:

„1. Výrobky, ktoré sú uvedené v článku 3 (1), budú podliehať spotrebnej dani v čase ich pohybu [výroby — *neoficiálny preklad*] v rámci územia spoločenstva, ako je definované v článku 2 alebo ich dovozu na toto územie.

‚Dovoz výrobku podliehajúceho spotrebnej dani‘ znamená vstup tohto výrobku na územie spoločenstva…

Avšak tam, kde je výrobok situovaný za podmienok colného riadenia spoločenstva pre vstup na územie spoločenstva, predpokladá sa uskutočnenie importu, keď tento opúšťa colné riadenie spoločenstva. [Ak sa však tento výrobok nachádza pri vstupe na územie Spoločenstva v colnom režime Spoločenstva, za okamih dovozu tohto výrobku sa považuje okamih, keď tento výrobok opustil colný režim Spoločenstva — *neoficiálny preklad*].

2. Bez vplyvu na vnútroštátne predpisy alebo predpisy spoločenstva v oblasti colných pravidiel sa tovar podliehajúci spotrebnej dani:

— pochádzajú alebo idú do tretích štátov… a sú umiestnené podľa jedného z dočasných colných postupov [ktorý pochádza z alebo smeruje do tretích štátov… a nachádza sa v niektorom z režimov pozastavenia dane — *neoficiálny preklad*] uvedených v článku 84 (1) nariadenia [Rady] (EHS) č. 2913/92 [z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307)] alebo v bezcolnej zóne alebo v bezcolnom sklade [v slobodnom colnom pásme alebo v slobodnom colnom sklade — *neoficiálny preklad*],

— …

považuje za tovar podliehajúci zdaneniu [tovar, v prípade ktorého bolo pozastavené zaplatenie spotrebnej dane — *neoficiálny preklad*].

…“

8 Článok 6 ods. 1 tejto smernice uvádza:

„Spotrebná daň sa začne vyberať v čase uvoľnenia výrobkov na spotrebu [v čase prepustenia do režimu voľného obehu — *neoficiálny preklad*], alebo ak sa zaznamená nedostatok, čo [ak sa zistí schodok, ktorý — *neoficiálny preklad*] musí podliehať spotrebnej dani v súlade s článkom 14 (3).

Uvoľnenie výrobkov na spotrebu, ktoré podliehajú spotrebnej dani [prepustenie výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani do režimu voľného obehu — *neoficiálny preklad*], bude znamenať:

a) akúkoľvek odchýlku, vrátane nepravidelnej výnimky z dohody o pozastavení [akékoľvek vystúpenie vrátane neoprávneného z režimu pozastavenia dane — *neoficiálny preklad*],

…“

9 Článok 12 tejto smernice stanovuje:

„Otvorenie a prevádzka daňových skladov má podliehať oprávneniu kompetentných orgánov členských štátov.“

10 V zmysle článku 13 smernice 92/12:

„Od oprávneného vlastníka skladu sa bude požadovať: [Prevádzkovateľ daňového skladu je povinný — *neoficiálny preklad*]:

a) zabezpečiť záruku, ak je to potrebné pokrývajúcu výrobu, spracovanie a skladovanie a povinnú záruku zahŕňajúcu prepravu podliehajúcu článku 15 (3)… [prípadne poskytnúť záruku v oblasti výroby, spracovania a skladovania a povinne poskytnúť záruku v oblasti prepravy, s výhradou článku 15 ods. 3… — *neoficiálny preklad*]

b) zosúladenie s požiadavkami stanovenými členským štátom v rámci územia, ktorého je stanovená daň za skladovanie [splniť povinnosti stanovené členským štátom, na území ktorého sa nachádza daňový sklad — *neoficiálny preklad*],

…

e) súhlas na všetky kontroly monitorovania a zásobovania [súhlasiť s akýmkoľvek monitorovaním tovaru a s kontrolou stavu zásob — *neoficiálny preklad*].

…“

11 Článok 14 tejto smernice stanovuje:

„1. Oprávnení vlastníci skladov majú byť oslobodení od dane, pokiaľ ide o straty, ktoré sa vyskytnú v čase pozastavenia dohôd čo sa pripisuje náhodným udalostiam alebo vyššia moc stanovenej oprávnenými osobami príslušného členského štátu. Títo tiež majú byť oslobodení od dane, v čase pozastavenia dohôd, v súvislosti so stratami vlastností výrobkov počas výroby, spracovávania, skladovania a prepravy. Každý členský štát má stanoviť podmienky, za ktorých sú tieto výnimky (zľavy na daniach) zaručené. Tieto výnimky (zľavy na daniach) sa majú aplikovať rovnakou mierou na obchodníkov uvedených v článku 16 počas prepravy výrobkov v čase dohôd o pozastavení spotrebnej dane. [Prevádzkovatelia daňových skladov sú oslobodení od dane zo strát, ku ktorým došlo v režime pozastavenia dane, ktoré sú dôsledkom nepredvídateľných udalostí alebo prípadu vyššej moci a boli zistené orgánmi dotknutého členského štátu. V režime pozastavenia dane sú tiež oslobodení od dane zo strát spôsobených povahou výrobkov v rámci procesu výroby, spracovania, skladovania a prepravy. Každý členský štát stanoví podmienky priznania takéhoto oslobodenia od dane. Takéto oslobodenie od dane sa uplatní aj na hospodárske subjekty uvedené v článku 16 pri preprave výrobkov v režime pozastavenia spotrebnej dane — *neoficiálny preklad*].

…

3. Bez toho, aby bol dotknutý článok 20, poplatky za straty iné, než sú za straty uvedené v odseku 1 a straty, pre ktoré neplatia výnimky uvedené v odseku 1, sa majú vyberať na základe sadzieb aplikovateľných v príslušných členských štátoch v čase, keď sa vyskytli straty, stanovené kompetentnými orgánmi, alebo ak je nevyhnutné v čase, keď bola zaznamenaná strata [Bez toho, aby bol dotknutý článok 20, v prípade iných schodkov, ako sú straty uvedené v odseku 1, a v prípade strát, za ktoré sa oslobodenie od dane uvedené v odseku 1 nepriznáva, sa dane vyberajú v závislosti od sadzieb platných v dotknutom členskom štáte v okamihu zistenia schodkov — *neoficiálny preklad*].

…“

12 Článok 15 ods. 3 tejto smernice uvádza:

„Sprievodné riziká pri pohybe v rámci spoločenstva musia byť pokryté zárukou poskytnutou autorizovaným majiteľom skladu [poskytnutou prevádzkovateľom daňového skladu — *neoficiálny preklad*] odoslania, ako je uvedené v článku 13…

Ak sú minerálne oleje, ktoré podliehajú spotrebnej dani prepravované v rámci spoločenstva po mori alebo potrubím, členské štáty môžu osloboditť majiteľa skladu [prevádzkovateľa daňového skladu — *neoficiálny preklad*] odoslania od povinnosti poskytnúť záruku uvedenú v prvom odseku.

…“

Vnútroštátne právo

13 Článok 158 C colného kódexu, ktorým sa do francúzskeho práva preberá článok 14 ods. 1 smernice 92/12, stanovuje:

„Straty výrobkov umiestnených v daňovom sklade ropných výrobkov nepodliehajú dani, ak sa colnej správe preukáže:

1. že sú výsledkom nepredvídateľnej udalosti alebo vyššej moci;

2. alebo že sú spôsobené povahou výrobkov. Výnosmi ministra financií možno v tejto súvislosti stanoviť paušálnu maximálnu výšku strát, ktoré možno oslobodiť od dane vo vzťahu k akémukoľvek výrobku alebo akémukoľvek spôsobu prepravy."

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

14 SPMR, ktorá je prevádzkovateľom daňového skladu, prevádzkuje tiež ropovod, v ktorom sa zo Švajčiarska prepravujú uhľovodíky v režime pozastavenia spotrebnej dane. Po zistení, že ropovod presakuje, a po jeho následnom prasknutí 1. januára 1997, SPMR žiadala na základe článku 158 C colného kódexu o priznanie oslobodenia od spotrebnej dane vyrubenej colnou správou z 795 201 l ropných výrobkov, ku ktorých strate došlo. Keďže sa colná správa domnievala, že neboli splnené podmienky

na to, aby bolo možné dovolávať sa vyššej moci, ponechala daňový výmer na spotrebnú daň zo strateného množstva ropných výrobkov v platnosti, pričom od tohto celkového množstva odčítala len množstvo znečisťujúcej látky získanej z pôdy.

15 Colná správa žalovala SPMR o zaplatenie tejto spotrebnej dane na Tribunal d'instance de Neuilly-sur-Seine. Tento súd však vyhlásil jej pohľadávku za premlčanú.

16 Cour d'appel de Versailles, ktorému bola vec ako odvolaciemu súdu predložená, rozsudkami zo 17. decembra 2002 a 23. marca 2004 zrušil rozsudok vyhlásený na prvom stupni, pričom rozhodol, že žaloba colnej správy je prípustná a že SPMR sa nemôže dovolávať vyššej moci, ktorej pojem predpokladá existenciu nepredvídateľných a neodvrátiteľných okolností, ktorých pôvod je nezávislý od vôle prevádzkovateľa daňového skladu.

17 SPMR podala proti týmto rozsudkom dovolanie na Cour de cassation. Odvolaciemu súdu najmä vytýkala, že rozhodol, že SPMR sa nemôže dovolávať „nepredvídateľnej udalosti" alebo „vyššej moci" v zmysle článku 158 C colného kódexu a že ju následne vyhlásil za povinnú zaplatiť clo a daň na stratené ropné výrobky, pričom svoje dovolanie v tomto ohľade podoprela dvoma dovolacími dôvodmi.

18 SPMR na jednej strane tvrdí, že odvolací súd tým, že požadoval, aby straty ropných výrobkov vyplývali z nepredvídateľných okolností, ktorých pôvod je nezávislý od SPMR, a tým, že odmietol zisťovať, či presakovanie a prasknutie ropovodu, ktoré boli príčinou týchto strát, boli pre SPMR neodvrátiteľné, porušil článok 158 C

colného kódexu. SPMR naopak tvrdí, že samotná neodvrátiteľnosť charakterizuje „nepredvídateľnú udalosť“ alebo „vyššiu moc“ v zmysle tohto ustanovenia.

19 Na druhej strane SPMR tvrdí, že sa jej malo priznať oslobodenie stanovené v uvedenom článku 158 C aj z dôvodu, že strata ropných výrobkov prepravovaných poškodeným ropovodom bola spôsobená ich povahou, keďže išlo o kvapalinu. Zo skutočnosti, že colná správa súhlasila s tým, že nezdaní znečisťujúce látky získané z pôdy vzhľadom na uvedenú povahu ropných výrobkov, vyplýva, že tie látky, ktoré nemohli byť získané z pôdy z dôvodu povahy pôdy, taktiež nemôžu byť predmetom zdanenia.

20 Cour de cassation sa teda po tom, ako zdôraznil, že colný kódex preberá do francúzskeho práva smernicu 92/12 a po tom, ako odkázal na judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej pojem vyššia moc v rôznych oblastiach uplatnenia práva Spoločenstva nemá rovnaký obsah a že jeho význam sa musí určiť v závislosti od právneho rámca, v ktorom sa má prejaviť jej účinok, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa pojem prípad vyššej moci zapríčiňujúcej straty, ku ktorým dôjde v režime pozastavenia dane v zmysle článku 14 ods. 1 smernice 92/12… chápať v tom zmysle, že ide o nepredvídateľné a neodvrátiteľné okolnosti, ktorých pôvod je nezávislý od prevádzkovateľa daňového skladu domáhajúceho sa týchto okolností na podporu svojej žiadosti o oslobodenie od dane, alebo postačuje, že prevádzkovateľ daňového skladu tieto okolnosti nemohol odvrátiť?

2. Možno stratu časti výrobkov, ktoré unikli z ropovodu z dôvodu ich kvapalnej povahy a vlastností pôdy, do ktorej sa rozptýlili, pričom tieto vlastnosti boli

prekážkou ich opätovného získania a viedli k ich zdaneniu, považovať za spôsobenú povahou výrobkov v zmysle článku 14 ods. 1 smernice 92/12…?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke týkajúcej sa pojmu „vyššia moc“ v zmysle článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 92/12

21 Je potrebné pripomenúť, že právny poriadok Spoločenstva sa v zásade nesnaží definovať pojmy na základe jedného alebo viacerých vnútroštátnych právnych poriadkov bez výslovného spresnenia (pozri rozsudky zo 14. januára 1982, Corman, 64/81, Zb. s. 13, bod 8; z 2. apríla 1998, EMU Tabac a i., C-296/95, Zb. s. I-1605, bod 30, ako aj z 22. mája 2003, Komisia/Nemecko, C-103/01, Zb. s. I-5369, bod 33). Hoci článok 14 ods. 1 smernice 92/12 vo svojej tretej vete stanovuje, že každý členský štát sám určuje podmienky, v ktorých sa oslobodenie upravené prvou vetou tohto ustanovenia prizná, tento odkaz na vnútroštátne právo sa netýka obsahu a dosahu pojmu „vyššia moc“, ktorý je použitý v uvedenej prvej vete.

22 Podľa štvrtého odôvodnenia smernice 92/12 musí k vzniku povinnosti zaplatiť spotrebnú daň dôjsť vo všetkých členských štátoch rovnako, aby sa zabezpečilo vytvorenie a fungovanie vnútorného trhu. Keďže obsah pojmu vyššia moc je faktorom, ktorý môže prispieť a prípadne určiť, či povinnosť zaplatiť spotrebnú daň vznikla, je tento pojem nevyhnutne samostatnej povahy a je nutné zabezpečiť jednotu jeho výkladu vo všetkých členských štátoch.

23 Podľa ustálenej judikatúry vyhotovenej v rôznych kontextoch, ako je právna úprava v oblasti poľnohospodárstva alebo pravidlá týkajúce sa procesných lehôt uvedených v článku 45 Štatútu Súdneho dvora, sa pojem vyššia moc neobmedzuje na absolútnu nemožnosť, ale je nutné ho rozšíriť aj na neobvyklé a nepredvídateľné okolnosti, ktoré sú nezávislé od vôle hospodárskeho subjektu a ktorých dôsledkom sa nedalo zabrániť ani napriek všetkej vynaloženej náležitej starostlivosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1994, Bayer/Komisia, C-195/91 P, Zb. s. I-5619, bod 31, ako aj zo 17. októbra 2002, Parras Medina, C-208/01, Zb. s. I-8955, bod 19 a citovanú judikatúru).

24 Z toho vyplýva, že ako už Súdny dvor spresnil, pojem vyššia moc zahŕňa tak objektívny prvok týkajúci sa neobvyklých okolností, ktoré sú nezávislé od vôle dotknutého hospodárskeho subjektu, ako aj subjektívny prvok týkajúci sa povinnosti dotknutej osoby, aby sa zabezpečila proti následkom neobvyklej udalosti tým, že prijme primerané opatrenia bez toho, aby priniesla neprimeranú obeť (pozri v tomto zmysle rozsudok Bayer/Komisia, už citovaný, bod 32, a uznesenie z 18. januára 2005, Zuazaga Meabe/ÚHVT, C-325/03 P, Zb. s. I-403, bod 25).

25 V každom prípade z ustálenej judikatúry tiež vyplýva, že pojem vyššia moc nemá v rôznych oblastiach uplatnenia práva Spoločenstva rovnaký obsah, pričom jeho význam sa musí stanoviť v závislosti od právneho rámca, v ktorom sa má prejaviť jeho účinok (pozri rozsudky z 13. októbra 1993, An Bord Bainne Co-operative a Compagnie Inter-Agra, C-124/92, Zb. s. I-5061, bod 10, ako aj z 29. septembra 1998, First City Trading a i., C-263/97, Zb. s. I-5537, bod 41).

26 V dôsledku toho je potrebné skúmať, či v súvislosti s pojmom „vyššia moc“ v zmysle článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 92/12 štruktúra a cieľ tejto smernice ukladajú, aby sa prvky tvoriace pojem vyššia moc, tak ako vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora citovanej v bode 23 tohto rozsudku, vykladali a uplatňovali osobitným spôsobom.

27 V tomto ohľade z prvého a druhého odôvodnenia smernice 92/12 vyplýva, že jej cieľom je zabezpečiť vytvorenie a fungovania vnútorného trhu tovarov podliehajúcich spotrebným daniam, pričom na tento účel vytvára všeobecný režim, v ktorom by k vzniku povinnosti zaplatiť spotrebnú daň malo dochádzať vo všetkých členských štátoch rovnako.

28 Podľa článku 5 ods. 1 smernice 92/12 podliehajú spotrebnej dani výrobky, ktoré sú vymenované v článku 3 ods. 1 tejto smernice, medzi ktorými sú uvedené minerálne oleje, a to v prípade ich výroby na území Spoločenstva alebo v prípade ich dovozu na toto územie. Hoci zdaniteľným plnením je výroba alebo dovoz dotknutých výrobkov na toto územie, k vzniku povinnosti zaplatiť túto daň v zmysle článku 6 ods. 1 tejto smernice dôjde až v okamihu ich uvedenia do režimu voľného obehu alebo pri zistení schodkov, ktoré podľa článku 14 ods. 3 tejto smernice musia podliehať spotrebnej dani. Za prepustenie do režimu voľného obehu sa podľa dotknutého článku 6 ods. 1 považuje tiež akékoľvek vystúpenie, a to aj neoprávnené, z režimu pozastavenia dane.

29 Článok 14 ods. 3 smernice 92/12 stanovuje, že bez toho, aby bol dotknutý jej článok 20, v prípade iných schodkov, ako sú straty uvedené v odseku 1 uvedeného článku 14, a v prípade strát, za ktoré sa oslobodenie od dane uvedené v predmetnom odseku 1 nepriznáva, sa dane vyberajú v závislosti od sadzieb platných v dotknutom členskom štáte v okamihu zistenia schodkov.

30 Zo všetkých ustanovení uvedených v dvoch predchádzajúcich bodoch tohto rozsudku v ich vzájomnom spojení vyplýva, že minerálne oleje podliehajú spotrebnej dane z dôvodu samotnej skutočnosti ich výroby na území Spoločenstva alebo ich dovozu na toto územie a že povinnosť zaplatiť spotrebnú daň vzniká v zásade aj vo vzťahu

k schodkom a stratám, v prípade ktorých príslušné orgány nepriznali oslobodenie od dane. Oslobodenie stanovené v článku 14 ods. 1 prvej vete smernice 92/12 vo vzťahu k stratám z dôvodu vyššej moci predstavuje výnimku z tohto všeobecného pravidla, ktorá sa musí, ako to zdôraznila generálna advokátka v bode 43 svojich návrhov, vykladať doslovne.

31 Výklad pojmu vyššia moc zastavaný Súdnym dvorom v iných oblastiach práva Spoločenstva pripomenutý v bode 23 tohto rozsudku sa teda musí uplatniť tiež v rámci článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 92/12. Prevádzkovateľ daňového skladu sa teda môže dovolávať oslobodenia upraveného v tomto ustanovení len vtedy, keď preukáže existenciu neobvyklých a nepredvídateľných okolností, ktoré sú nezávislé od jeho vôle a ktorých dôsledkom sa nedalo zabrániť ani napriek všetkej vynaloženej náležitej starostlivosti.

32 V tomto ohľade je však potrebné pamätať na to, že tak ako uviedla Komisia Európskych spoločenstiev, uplatnenie týchto podmienok v kontexte článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 92/12 nemôže viesť k uloženiu absolútnej zodpovednosti za straty výrobkov nachádzajúcich sa v režime pozastavenia dane prevádzkovateľovi daňového skladu.

33 Najmä podmienka, podľa ktorej musia byť okolnosti, za ktorých došlo k takýmto stratám, nezávislé od vôle prevádzkovateľa daňového skladu, sa neobmedzuje na okolnosti, ktoré sú nezávislé od jeho vôle po vecnej alebo fyzickej stránke. Táto podmienka sa skôr musí vykladať tak, že sa vzťahuje na okolnosti, ktoré objektívne nastali nezávisle od vôle prevádzkovateľa daňového skladu, alebo na okolnosti nachádzajúce sa mimo oblasti jeho zodpovednosti (pozri analogicky v súvislosti s posledným uvedeným aspektom rozsudok z 5. februára 1987, Denkavit, 145/85, Zb. s. 565, bod 16).

34 Čo sa týka okolností veci samej, zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že SPMR na vnútroštátnych súdoch tvrdila, že presakovanie z dotknutého ropovodu a jeho následné prasknutie spôsobili straty, o ktorých oslobodenie od spotrebnej dane sa táto spoločnosť snaží a ich príčinou bola korózia spôsobujúca trhliny, ktorá bola v čase vzniku skutkových okolností neznámym javom, a teda nemohla byť zistená vtedy dostupnými technickými prostriedkami.

35 Hoci na technické poruchy zariadenia sa v zásade vzťahuje zodpovednosť ich prevádzkovateľa, nemožno vylúčiť, že koróziu, tak ako je opísaná v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, by bolo možné považovať za „prípad vyššej moci“ v zmysle článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 92/12 za predpokladu, že jej vznik nebolo možné v žiadnom prípade predpokladať vzhľadom na stav technických znalostí v dotknutom období, a preto sa vymyká akejkoľvek možnosti kontroly zo strany prevádzkovateľa daňového skladu. Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či tieto podmienky boli vo veci samej splnené.

36 Čo sa týka podmienky, podľa ktorej musí prevádzkovateľ daňového skladu preukázať požadovanú náležitú starostlivosť, SPMR a Komisia tvrdia, že táto podmienka je splnená, keď sa preukáže, že dotknutý hospodársky subjekt dodržal platné technické predpisy.

37 Hoci dodržanie technických predpisov týkajúcich sa výroby, údržby a prevádzky ropovodu možno považovať za nevyhnutnú podmienku pre konštatovanie náležite starostlivého správania, dodržanie týchto pravidiel samo osebe nie je rozhodujúce. Dostatočná starostlivosť si totiž vyžaduje navyše nepretržité aktívne správanie smerujúce k zisteniu a hodnoteniu prípadných rizík, ako aj schopnosť prijať primerané a účinné opatrenia s cieľom vyhnúť sa uskutočneniu takých rizík.

38 Ani skutočnosť, že na základe článku 12 smernice 92/12 sú otvorenie a prevádzka daňového skladu v podobe ropovodu za okolností zodpovedajúcich okolnostiam vo veci samej podmienené povolením príslušných orgánov členských štátov, ani skutočnosť, že prevádzkovateľ daňového skladu podlieha povinnostiam vymenovaným v článku 13 tejto smernice, najmä povinnosti súhlasiť s akoukoľvek kontrolou tovaru, ani skutočnosť, že z článku 15 ods. 3 druhého pododseku tejto smernice týkajúceho sa možnosti oslobodenia od povinnosti poskytnúť záruku na krytie rizík spojených s prepravou vnútri Spoločenstva v prípade prepravy minerálnych olejov potrubiami vyplýva, že normotvorca Spoločenstva považuje prepravu ropovodom za bezpečnú, nepredstavuje relevantný faktor pre určenie, či sú podmienky týkajúce sa existencie prípadu vyššej moci splnené. Ako totiž zdôraznila generálna advokátka v bodoch 46 a 47 svojich návrhov, na jednej strane sú schválenie prevádzkovateľa daňového skladu, ako aj kontroly, ktorým podlieha, čiže kontroly upravené uvedeným článkom 13, určené len na zabezpečenie, že dotknutý prevádzkovateľ daňového skladu dosahuje mieru spoľahlivosti požadovanú pre režim pozastavenia dane, a na druhej strane poskytnutie povolenia pre otvorenie a prevádzku daňového skladu príslušnými orgánmi členského štátu nerobí tento štát spoluzodpovedným na účely zaplatenia spotrebnej dane na výrobky, ku ktorých strate došlo v dôsledku technickej poruchy schváleného prostriedku prepravy.

39 Nakoniec nemožno tvrdiť, že spotrebnú daň zo stratených výrobkov nie je nutné zaplatiť z dôvodu, že tieto výrobky neboli nikdy prepustené do režimu voľného obehu, ako to vyžaduje článok 6 ods. 1 smernice 92/12, ako podmienku pre vznik povinnosti zaplatiť daň. Ako sa totiž uviedlo v bode 30 tohto rozsudku, minerálne oleje podliehajú spotrebnej dani už zo samotného dôvodu ich výroby na území Spoločenstva alebo ich dovozu na toto územie a povinnosť zaplatiť spotrebnú daň v zásade vzniká aj v prípade schodkov a strát, ktoré príslušné orgány neoslobodili od dane. Z toho vyplýva, za prepustenie do voľného obehu nie je určujúce pre vznik daňového dlhu.

40 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je potrebné na prvú otázku odpovedať, že pojem „vyššia moc“ v zmysle článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 92/12 sa vzťahuje na neobvyklé a nepredvídateľné okolnosti, ktoré sú nezávislé od vôle prevádzkovateľa daňového skladu a ktorých dôsledkom sa nedalo zabrániť ani napriek všetkej ním

vynaloženej náležitej starostlivosti. Podmienka, podľa ktorej musia byť tieto okolnosti nezávislé od vôle prevádzkovateľa daňového skladu, sa neobmedzuje na okolnosti, ktoré sú nezávislé od jeho vôle po vecnej alebo fyzickej stránke, ale sa vzťahuje aj na okolnosti, ktoré objektívne nastali nezávisle od vôle prevádzkovateľa daňového skladu alebo na okolnosti nachádzajúce sa mimo oblasti jeho zodpovednosti.

O druhej otázke týkajúcej sa pojmu „straty spôsobené povahou výrobku“ v zmysle článku 14 ods. 1 druhej vety smernice 92/12

41 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či straty týkajúce sa časti ropných výrobkov, ktoré unikli z ropovodu z dôvodu ich kvapalnej povahy a vlastností pôdy, do ktorej sa rozptýlili, pričom tieto vlastnosti boli prekážkou ich opätovného získania, možno považovať za „straty spôsobené povahou výrobku“ v zmysle článku 14 ods. 1 druhej vety smernice 92/12.

42 Podľa svojho znenia sa toto ustanovenie uplatňuje výlučne na straty spôsobené povahou výrobkov, ktoré sa vyskytli v rámci určitých činností vymenovaných vyčerpávajúcim spôsobom, medzi ktorými bola aj preprava. Hoci pojem strát spôsobených povahou výrobku môže, ako to podotýka talianska vláda, zahŕňať takzvané „technické“ straty, nemožno ho rozšíriť na straty v dôsledku nehôd.

43 Okrem toho, keďže sa oslobodenie od dane stanovené pre takéto prirodzené straty líši od oslobodenia stanoveného v prvej vete článku 14 ods. 1 smernice 92/12 pre straty, ktoré sú dôsledkom nepredvídateľných udalostí alebo prípadu vyššej moci,

prvé oslobodenie nemožno vykladať extenzívne v tom zmysle, aby pokrývalo situácie, v ktorých neboli splnené podmienky umožňujúce jeho uplatnenie.

44 Preto je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že straty týkajúce sa časti ropných výrobkov, ktoré unikli z ropovodu z dôvodu ich kvapalnej povahy a vlastností pôdy, do ktorej sa rozptýlili, pričom tieto vlastnosti boli prekážkou ich opätovného získania, nemožno považovať za „straty spôsobené povahou výrobku“ v zmysle článku 14 ods. 1 druhej vety smernice 92/12.

O trovách

45 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. **Pojem „vyššia moc“ v zmysle článku 14 ods. 1 prvej vety smernice Rady 92/12/EHS z 25. februára 1992 o všeobecnom systéme, držbe, preprave a kontrole tovarov podliehajúcich spotrebným daniam, zmenenej a doplnenej smernicou Rady 94/74/ES z 22. decembra 1994, sa vzťahuje na neobvyklé a nepredvídateľné okolnosti, ktoré sú nezávislé od vôle prevádzkovateľa**

daňového skladu a ktorých dôsledkom sa nedalo zabrániť ani napriek všetkej ním vynaloženej starostlivosti. Podmienka, podľa ktorej musia byť tieto okolnosti nezávislé od vôle prevádzkovateľa daňového skladu, sa neobmedzuje na okolnosti, ktoré sú nezávislé od jeho vôle po vecnej alebo fyzickej stránke, ale sa vzťahuje aj na okolnosti, ktoré objektívne nastali nezávisle od vôle prevádzkovateľa daňového skladu alebo na okolnosti nachádzajúce sa mimo oblasti jeho zodpovednosti.

2. Straty týkajúce sa časti ropných výrobkov, ktoré unikli z ropovodu z dôvodu ich kvapalnej povahy a vlastností pôdy, do ktorej sa rozptýlili, pričom tieto vlastnosti boli prekážkou ich opätovného získania, nemožno považovať za „straty spôsobené povahou výrobku“ v zmysle článku 14 ods. 1 druhej vety smernice 92/12, zmenenej a doplnenej smernicou 94/74.

Podpisy